

LLOCS D'INTERÈS DE VILAVERD



ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ. L'edifici primitiu era romànic de dimensions reduïdes, estava fet amb materials on predomina la pedra picada, i realitzat per artistes constructors. A mesura que la vila creixia, s'hi anaven fent afegits. L'estructura actual és el resultat d'aquestes successives ampliacions. El temple està dedicat a Sant Martí.

SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DE MONTGOI. Situat en un petit tossal al costat de l'estació de ferrocarril, és un edifici de molt bella factura. Sembla del s. XV, amb modificacions posteriors, però probablement és anterior ja que el culte hi és documentat des del s. XIII. És de creu llatina, amb voltes de canó, i s'hi accedeix per dues portes adovellades de mig punt, amb un ull de bou a sobre de cadascuna. Darrere de l'altar hi ha el cambril, on es venera la talla de la Verge de fusta policromada d'uns 80 cm d'altura, còpia de l'existent abans del 1936, que datava probablement del segle XVI.

ELS SAFAREIGS. Espais públics i alhora de relació entre les dones del poble, on es comentava tot. Es tractava d'una activitat molt habitual en aquella època, quan l'aigua no era un element normal a les cases. Els antics safareigs de Vilaverd estaven a la vora del riu Francolí i eren alimentats per la font del riu. Després s'instal·laren al costat de l'església, on encara existeixen avui dia, i els antics quedaren per rentar la roba dels malalts fins que els últims aiguats de l'any 1994 se l'emportaren. Actualment, els safareigs s'han remodelat. A finals de l'any 2013, la pel·lícula Barcelona 1714 posà en marxa una campanya per escollir un safareig de Catalunya per rodar una escena del film. L'equip de producció de la pel·lícula va escollir-ne quatre que més s'assemblaven a un rentador barceloní de principis del segle XVIII, i entre els finalistes hi havia el safareig de Vilaverd.

POUS DE GEL DE VILAVERD. Els pous de gel eren construccions soterrades de pedra, de forma cilíndrica i sostre de volta, que s'utilitzaven per obtenir gel a partir de capes de neu separades amb palla i compactades. La seva construcció permetia que el gel s'hi conservés durant uns quants mesos, prioritàriament per a usos medicinals. Als afores de Vilaverd es poden admirar dues d'aquestes enginyoses estructures en bon estat de conservació, al peu de la carretera que va ser lleugerament desviada per preservar-les.

ELS MOLINS HIDRAÚLICS DE VILAVERD.

A la Conca de Barberà els molins hidràulics són els primers edificis industrials dels quals es té notícia i, sens dubte, són els més nombrosos. Se n'han documentat 96 i això demostra la importància d'aquest tipus d'indústria a la comarca. A la Conca de Barberà estan documentats des del segle XII fins a mitjan segle XX, moment en què queden en desús en no poder fer front a la competència de les fàbriques de farina industrials mogudes amb energia elèctrica.

Els molins fariners hidràulics aprofiten la força produïda per la roda hidràulica, que és impulsada per un corrent o salt d'aigua. Per això es situen sempre als llits dels rius i torrents amb cursos d'aigua més o menys constants. A la Conca de Barberà els cursos d'aigua no són gaire abundosos i el cabal del riu és estacional, això feia difícil moure el molí directament amb l'aigua que baixava pel riu. Per aquest motiu, molts molins comptaven amb una bassa on anar acumulant l'aigua fins que en disposaven de la quantitat necessària per a la mòlta; i altres utilitzaven la gravetat mitjançant una sèquia. L'aigua del riu era desviada a través de

peixeres, rescloses o preses i després era conduïda per les séquies per regar les hortes o per fer funcionar els molins.

La presència de molins hidràulics que aprofitaven l'aigua del Francolí i del Brugent ja surt referenciada als primers documents que parlen del terme de Vilaverd, quan el comte Ramon Berenguer IV dona les terres de Vilaverd a Pere Berenguer de Vilafranca l'any 1155, i també a la carta de població signada pel comte de Barcelona el mateix any.

Al llarg del curs del riu Francolí hi havia molins fariners hidràulics, mentre que en el curs del riu Brugent trobem dos tipus de construccions de molins: els fariners, presents a l'inici del riu; i els paperers, entre Farena fins prop de l'aiguabarreig amb el Francolí, a la Riba. En el curs del riu Francolí en el municipi de Vilaverd es localitzen dos molins hidràulics fariners: el molí de la Vila o també anomenat molí de Baix i el molí del Janoi. I al riu Brugent n'hi ha quatre: el molí paperer de la Font Gran, el Molinet, el molí paperer del Mas i el molí paperer de Pasqual.



ÀREES DE LLEURE. A l'ermita de la Mare de Déu de Montgoi hi ha un ampli espai de lleure amb taules i bancs, i pot ser usada com a zona d'acampada, amb permís de l'Ajuntament. En tot el poble hi ha diferents àrees de jocs infantils.

RECOMANACIONS:



Cal anar ben proveït d'aigua.

PUNTS D'INFORMACIÓ:

Ajuntament de Vilaverd. Tel. 977 87 63 37 www.vilaverd.altanet.org

Oficina Comarcal de Turisme de la Conca de Barberà. Monestir de Poblet (Vimbotí i Poblet) - Tel. 977 87 12 47 www.concaturisme.cat

ALLOTJAMENTS:

Hotel Cal Maginet (H*).** Tel. 977 87 60 15 / 646 60 20 97 www.calmaginet.cat

BAR I RESTAURANTS:

Bar El Racó. Tel. 626 19 70 93

PRODUCTES LOCALS:

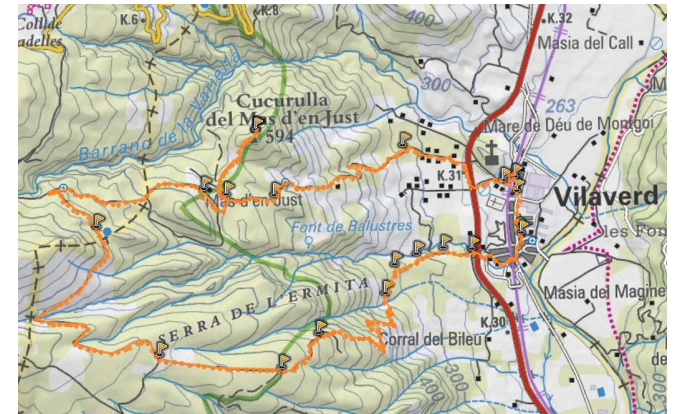
Mel Roig. Tel. 977 87 61 44 - 622 67 26 93

COM ARRIBAR-HI:

Des de Montblanc, per la C-14, direcció Reus.



PUNTA CUCURULLA DEL MAS D'EN JUST I LES GARRIGUES DE VILAVERD



VILAVERD - CONCA DE BARBERÀ -

www.vilaverd.altanet.org
www.concadebarbera.cat



S23 – PUNTA CUCURULLA DEL MAS D'EN JUST I LES GARRIGUES DE VILAVERD

Punt d'inici i final: Plaça de l'Església de Sant Martí

Distància: 10,780 km

Durada aproximada: 4 h

Dificultat: Mitjana - alta

Desnivell acumulat: 629 m de pujada i de baixada

Altitud mínima: 302 m i **màxima:** 733 m

Època de l'any: Tot l'any, excepte a l'estiu

Itinerari: Circular

Itinerari senyalitzat: Parcialment senyalitzat. Senyals del PRC17 de Vilaverd a Rojals pel Consell Comarcal de la Conca de Barberà, i les corresponents marques blanques i grogues de PR (sender de petit recorregut) de la FEEC.

DESCRIPCIÓ

Ascensió al cim de la Cucurulla del mas d'en Just seguint el camí ral a Rojals, molt conegut pels excursionistes. Des del cim gaudim d'una bona vista panoràmica de la serra de Miramar, la serra de les Guixeres i la serra de Comaverd i bona part de la Conca de Barberà. La ruta segueix per les Garrigues de Vilaverd i baixa per la serra de l'Ermita.



0,000 km (255 m). Plaça del Bisbe Dr. Josep Cartanyà, església de Sant Martí. Ens situem d'esquena a l'església i prenem el carrer del camí de Baix que surt a la nostra dreta, sense desviar-nos, fins que trobem la bàscula, la parada de bus i un bar.

0,240 km. Pl. de la Bàscula, marques PR-C17. Agafem el carrer Major en direcció nord, cap a la dreta pel costat de la cabina de telèfon fins que trobem l'estació de tren. Trobarem algunes marques blanques i grogues corresponents al PR-C17.



0,400 km. Estació de tren, pas peatonal, PR-C17. Agafem l'accés a les vies de tren i sortim per l'accés via 2. Sortim a l'altra banda de l'estació de tren.

0,500 km. Zona esportiva, PR-C17. Voregem la pista de bàsquet, passem per davant de la taula de ping-pong. Seguim pel camí que puja recte vorejant una urbanització, sense desviar-nos.



0,540 km. Santuari Mare de Déu del Montgoi, encreuament, PR-C17. El camí de la dreta puja fins al santuari. Pujar i baixar són uns 500 m més que haurem de sumar al recorregut. Davant del santuari hi ha un ampli espai de lleure amb taules i bancs, i pot ser usada com a zona d'acampada, amb permís de l'Ajuntament. Nosaltres continuem pel camí de l'esquerra seguint el traç del PR-C21..



0,710 km. Encreuament, pont C-14, PR-C17. Deixem el camí de l'esquerra que enllaça amb el sender Vilaverd al clot d'en Goda i seguim recte.



0,730 km. Encreuament, PR-C17. Passat el pont, girem a l'esquerra i continuem pel camí asfaltat.



0,810 km. Els Montgois, camí 1,2 i 3, PR-C17. Prenem el camí asfaltat de l'esquerra núm. 2, és el camí ral a Rojals.

Comencem a pujar seguint les traces del PR-C17 sense desviar-nos. Just davant nostre s'alça la punta Cucurulla. Passem pel costat de cases i masos.



1,300 km. Camí Ral, pal indicador, encreuament, PR-C17. Tenim dues opcions, seguir recte pel camí asfaltat o agafar el senderó de la dreta. Els dos es troben més amunt. Una cadena barra el camí asfaltat. Continuem pel camí de la dreta que s'enfila amunt i s'estreny a mesura que anem avançant. Pujarem fort gairebé al llarg d'un quilòmetre fent ziga-zaga fins que trobem un marge de pedra seca. A mesura que anem avançant començarem a albirar la punta Cucurulla i si girem el cap enrere gaudirem d'unes bones panoràmiques a la vall del riu Francolí i el poble de Vilaverd. A partir del marge de pedra seca, el camí puja més suau.

Un cop a dalt seguim el senderó que s'obre entre els matolls i ens endinsarem pels plans d'en Just.



2,790 km. Plans d'en Just, pal indicador, PR-C17. Deixem el camí ral a Rojals i girem a la dreta per pujar a la punta Cucurulla.



2,900 km. Encreuament. Girem a la dreta. A 10 m trobem un altre encreuament i girem a la dreta. A partir d'aquí seguim les fites que ens portaran al cim. Primer el camí baixa fins que tomba a l'esquerra i poc a poc comença a enfilar-se muntanya amunt.



3,300 km (597 m). Punta Cucurulla del mas d'en Just. Damunt les roques emergeix el pal de la Senyera que s'alça cada onze de setembre amb motiu de la Diada Nacional de Catalunya. Al pal hi ha un pessebre que es renova anualment en la tradicional pujada del pessebre. Des d'aquí tenim Vilaverd als nostres peus i s'albira bona part de la Conca de Barberà, la serra de Miramar, la serra de les Guixeres i la serra de Comaverd. No marxeu sense deixar el vostre comentari a la llibreta que trobareu dins la bústia.

Desfem el camí per on hem arribat, seguint les fites, fins que trobem el pal indicador i els senyals del PR-C17 en direcció a Rojals.



3,800 km. Plans d'en Just, pal indicador, PR-C17. Seguim en direcció a Rojals.

4,100 km. Mas d'en Just. El mas es troba a peu de camí. Va ser un dels masos importants de la zona i avui molt conegut pels excursionistes. Actualment es troba en estat ruïnós. Va ser habitat des de l'any 1889 fins a l'any 1939 per la família Dulcet i Buldó. Anem seguint el PR-C17 per la pista mentre anem pujant tot seguint el profund tall del barranc de la Variella.



5,100 km. Barranc de la Variella, pal indicador, PRC-17. A partir d'aquí deixem les indicacions a Rojals i del PR-C17. Girem a la dreta i ens endinsem a les Garrigues de Vilaverd. Uns metres més endavant trobem a la nostra dreta una bassa dels bombers. A partir d'aquí comencem a albirar unes magnífiques vistes de la serra de Miramar, la serra de les Guixeres, l'estret de la Riba i al fons el camp de Tarragona. El camí planeja en un paisatge de muntanya i de matoll.



7,400 km. Encreuament. Tombem a la dreta i entrem en una zona de d'abeuratge de conills per alimentar àguiles de

cuabarrada, espècies protegides. El camí baixa suau. Durant un bon tram tenim davant nostre la serra de Miramar i el cim Puig Cabré coronat per la torre d'en Petrol. Més endavant el tossal Gros o Morrot de Sant Jordi serà qui ens guiarà. Just on s'acaba el camí trobem un corriol que surt a la dreta, marcat amb fites i l'agafem.

8,450 Km. Corriol, fita. Continuem pel corriol estret que baixa fort fent ziga-zaga paral·lel al torrent del Nebot fins que el travessa, i amb alguns reguerots que dificulten molt la baixada. Cal prendre molta atenció. Més endavant, deixem un corriol a la dreta que puja a la font del Nebot. Nosaltres seguim baixant.



9,800 Km. Encreuament, fita. Girem a la dreta. Seguim baixant i entrem a un bosquet dominat per pins.

9,900 km. Encreuament, pi gran. Agafem el camí de l'esquerra i després a la dreta. A pocs metres traspassem les conduccions d'aigua a Vilaverd i continuem pel sender que voreja un camp de cultiu.



9,950 Km. Encreuament. després a la dreta. A pocs metres, traspassem les conduccions d'aigua a Vilaverd i continuem pel sender que voreja un camp de cultiu.



10,000 Km. Encreuament. Continuem recte pel sender que està barrat amb pedres i que voreja un camp de conreu.



10,100 Km. Mur de pedra, encreuament. Pugem pel mur de pedra i continuem recte. Seguim baixant. A l'esquerra s'alça un marge de pedra seca, just on s'acaba el canvi del ferm del camí, ara pavimentat.



10,300 Km. Encreuament, pont C-14. Deixem a la dreta el camí del sender de Vilaverd al clot d'en Goda. A l'esquerra hi ha les restes d'un antic molí que va ser derruït pels forts aiguats del 1874.



10,400 Km. Encreuament. Continuem recte i entrem dins el poble de Vilaverd.



10,500 Km. Encreuament, carrer del Torrent de les Masies. Continuem pel carrer de la dreta recte avall. Passem per davant d'una àrea de jocs infantils, la font dels Baludres i dels productors de mel, Mel Roig. Seguidament passem per la passarel·la que passa per sota de la via del tren que ens portarà al carrer del Pont.



10,700 Km. Carrer del Pont. Girem a la dreta i seguim pel carrer Major. Passat el carrer de la Font, a la dreta, agafem el següent carrer que surt a la nostra dreta que baixa i té una barana al mig fins a la plaça de l'Església on finalitza el recorregut.

(1) El Servei de Turisme agraeix la col·laboració i la dedicació en aquesta descripció a Antoni Torrell.